

Asia: VN/1680/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi puoluelain muuttamisesta (sähköinen palvelu puolueen perustamiseen)

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausuntonne luonnoksesta hallituksen esitykseksi puoluelain 3 §:n muuttamisesta

Keskusta katsoo, että puoluelain 3 §:n muuttaminen esitettyssä muodossa on lähtökohtaisesti perusteltua.

Hakemuksen yhdistyksen rekisteröimisestä puolerekisteriin sekä puolueen kannatuskorttien keräämisen voisi jatkossa tehdä myös sähköisesti. Tämä edistää myös yleistä tavoitetta palvelujen digitalisoinnista ja käytäntöjen helpottamisesta kansalaisten näkökulmasta.

Toisaalta on asiallista säilyttää edelleen manuaalinen vaihtoehto siten, että puolueen rekisteröintihakemuksen ja kannattajakortit voi edelleen kerätä ja toimittaa paperisina. Aivan kaikki eivät käytä tai osaa käyttää vielä tarpeeksi hyvin sähköisiä palveluja.

Sähköisen kannatusilmoituksen mahdollistaminen vähentää myös yhdistysrekisteriviranomaisen työtä ja mikä on erityisen tärkeää huomata, vahvan sähköisen tunnistautumisen vaatimus lisää luotettavuutta ja vaikeuttaa allekirjoitusten osalta huijauksen tekemistä huomattavasti.

2. Voimassa olevan puoluelain 2 §:n 1 momentin mukaan rekisteröitävällä puolueella tulee olla 5000 eduskuntavaaleissa, kuntavaaleissa tai europarlamenttivaaleissa äänioikeutettua kannattajaa. Nyt lausuttavana olevassa esitysluonnoksessa ei ole ehdotettu muutosta vaadittujen kannatusilmoitusten

määrään. Sen sijaan kannatusilmoitusten keräämiseen käytettävissä olevaa aikaa on ehdotettu lyhennettäväksi yhdestä vuodesta puoleen vuoteen. Mitä mieltä olette puolueen rekisteröimiseen edellytettyjen kannatusilmoitusten määrästä ottaen huomioon sen, mitä esitysluonnoksessa ehdotetaan?

On tärkeää, että puoluelain uudistus edistää demokratiaa Suomessa. Siihen kuuluu oleellisena osana mahdollisuus uusien puolueiden perustamiseen ja rekisteröitymiseen. Kannatusilmoitusten keräämiseen käytetyn ajan lyhentäminen puoleen vuoteen on perusteltua etenkin, jos puolueen perustamiseksi vaadittujen kannatusilmoitusten määrä pidetään entisellään (5000) ja samalla mahdollistetaan niiden sähköinen kerääminen. Keskustan mielestä allekirjoitusten määrän korottamista 5000:sta ylöspäin on voitava myös tarkastella.

3. Jos tämän hallituksen esityksen mukainen laki hyväksytään, oikeusministeriön tarkoitus on jatkaa hanketta siten, että sen toisessa vaiheessa mahdollistettaisiin samantyyppinen sähköinen kannatustenilmaisy myös vaalien valitsijayhdistysten perustamisessa. Tarvittavat vaalilain (714/1998) muutokset tehtäisiin myöhemmin. Mitä mieltä olette tästä?

Jos kannatatte ehdotusta, voitte alustavasti arvioida myös valitsijayhdistysten kannattajamäärien soveltuvuutta sähköisen menettelyn jälkeen. Tällä hetkellä tarvitaan vaalilain mukaan eduskuntavaaleissa valitsijayhdistyksen perustamiseksi vähintään 100 vaalipiirissä äänioikeutettua kannattajaa ja kuntavaaleissa vähintään 10 kunnassa äänioikeutettua kannattajaa sekä europarlamenttivaaleissa vähintään 2000 äänioikeutettua kannattajaa. Presidentinvaalin valitsijayhdistyksen kannattajamäärävaatimus on 20 000 äänioikeutettua ja siitä säädetään perustuslain 54 §:n 3 momentissa.

On paikallaan jatkaa myös valitsijayhdistysten osalta digitalisoitumisen tiellä. Siksi sähköisten kannatustenilmaisy mahdollistaminen myös valitsijayhdistysten perustamisessa on kannatettava uudistus. Vaadittujen kannattajien määrää on syytä tarkastella samalla, kun sitä tehdään puolueiden osalta. On perusteltua, että kynnys asettaa ehdokkaita on paikallisissa kuntavaaleissa huomattavasti alempi kuin esimerkiksi presidentinvaalissa, joka on luonteeltaan selkeästi valtakunnallinen vaali.

Miettinen Ilkka
Suomen Keskusta rp